

Klimagrün

Anpassung der Grünen Infrastruktur an den Klimawandel

Ein gemeinsames Projekt von Niederösterreich, Südböhmen und Südmähren

Klimatická zeleň

Adaptace na klimatické změny pomocí zelené infrastruktury

Společný projekt Dolního Rakouska, Jihočeského a Jihomoravského kraje

Österreich-Tschechische Republik

Europäischer Fonds für regionale Entwicklung

Rakousko-Česká republika

Evropský fond pro regionální rozvoj

Grüne Infrastruktur & Klimawandel

Grüne Infrastrukturen in der Landschaft und in Siedlungen tragen viel zu unserem Wohlbefinden bei. Sie sind wichtig zur Erhaltung unserer Kultur- und Stadtlandschaften.

Wichtige Grünstrukturen in den Siedlungsräumen sind beispielsweise **Parks, Gärten** oder **Straßenbäume**. In der Landschaft sorgen **Bodenschutzanlagen** (z.B. Windschutzhecken), **Alleen, Obstbäume, Flurgehölze** oder **Uferbepflanzungen** für grüne Strukturen in der immer intensiver genutzten Agrarlandschaft. Infolge des Klimawandels sind auch für die Anlage und Pflege der Grünen Infrastrukturen Anpassungen nötig. Das Projekt Klimagrün erforscht, welche Pflanzen unter den zukünftigen Klimabedingungen am besten bestehen können.

Grüne Infrastrukturen können negative Auswirkungen des Klimawandels abschwächen, indem sie z. B. vor Hitze schützen, kühlend wirken und / oder Windbarrieren bilden. Wasser aus Niederschlägen wird von den Pflanzen und von offenen Bodenbereichen gespeichert und verzögert wieder abgegeben. Das kann vor allem bei Starkregenereignissen vor Überflutungen schützen. Bäume und Sträucher verbessern außerdem die Luftqualität und schützen vor Erosion (z.B. schützt eine 10 m hohe Hecke bis zu 300 m Ackerland vor Winderosion). Sie leisten einen wichtigen Beitrag zur Erhaltung der Biodiversität.

Zelená infrastruktura & klimatické změny

Zelená infrastruktura – zeleň v krajině a v zastavěném území významně přispívá k našemu tělesnému a duševnímu zdraví. Je důležitá pro zachování kulturní krajiny.

Mezi důležité zelené struktury v osídlených oblastech/ sídlech patří **parky, zahrady** nebo **stromořadí kolem silnic. Prvky pro ochranu půdy** (např. větrolamy), **aleje, ovocné stromy, rozptýlená zeleň** či **břehové porosty** zajišťují trvalé zelené struktury v zemědělské krajině, která je stále intenzivněji využívána. V důsledku změn klimatu je nutné přizpůsobit způsoby zakládání a péče o zelenou infrastrukturu. Projekt Klimatická zeleň se zabývá otázkou, které rostliny nejlépe zvládnou měnící se klimatické podmínky.

Zelená infrastruktura může zmírnit negativní dopady klimatické změny, např. poskytnout ochranu před horkem či vytvořit bariéru proti větru. Rostliny akumulují vodu a s časovým odstupem ji zase postupně uvolňují. Zeleň zvlhčuje mikroklima a při silných deštích vytváří ochranu před povodněmi. Zlepšuje kvalitu ovzduší, chrání před erozí (např. 10 m vysoký živý plot ochrání až 300 m široký pás orné půdy před větrnou erozí) a významně přispívá k zachování biodiverzity.

Grenzüberschreitende Leitlinien & Aktionsprogramme

Grüne Infrastrukturen stehen grenzüberschreitend vor ähnlichen Herausforderungen – z.B. Anpassung an die Folgen des Klimawandels, Verlust von Biodiversität und fehlende Biotopverknüpfung.

Im Projekt „Klimagrün“ werden grenzüberschreitende Leitlinien und Aktionsprogramme zur Planung, Gestaltung und Bewirtschaftung Grüner Infrastrukturen ausgearbeitet. Dazu gehören ein Aktionsprogramm zur Klimawandelanpassung Grüner Infrastruktur, die Leitlinie „Klimaschutz durch Bodenschutzanlagen“ und ein Katalog klimawandeltauglicher Pflanzenarten.

Mit diesen Maßnahmen sollen die Anpassung an den Klimawandel, die Biodiversität und die Ökosystemleistungen der Grünen Infrastrukturen im Projektgebiet gefördert werden.

Přeshraniční postupy & programy aktivit

Zelená infrastruktura čelí na obou stranách hranice podobným problémům. Mezi ně patří klimatické změny, ztráta biodiverzity a nedostatečné propojení biotopů.

V projektu „Klimatická zeleň“ budou zpracovány přeshraniční postupy a programy plánování, tvorby a údržby zelené infrastruktury. Součástí projektu je soubor aktivit pro přizpůsobení zelené infrastruktury změnám klimatu, osnovy „Ochrana klimatu prostřednictvím prvků zeleně na ochranu půdy“ a katalog klimaticky vhodných dřevin.

Tato opatření mají podpořit přizpůsobení klimatické změně, biodiverzitu a ekosystémové služby zeleně v projektovém území.

Ökologische Gestaltung und Pflege

Ein Fokus des Projekts Klimagrün liegt in der Beratung der Verantwortungsträger und der Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter, die in der Grünraumpflege tätig sind. Dazu gehören Gemeinden und Gemeindeverbände sowie örtliche und regionale Initiativen. Ziel ist es, den Gemeinden und Grünraumpflegerinnen sowie -pflegerinnen das nötige Know-How zu vermitteln, wie Grüne Infrastrukturen ökologisch und an den Klimawandel angepasst gestaltet und gepflegt werden können. Dazu werden Schulungen, Exkursionen, Workshops und Beratungen angeboten, z.B. Grünraumpflegekurse und grenzübergreifende Praxistage für Gemeinden und andere Landschaftspfleger. Die NÖ Gemeinden haben auch die Möglichkeit einer geförderten individuellen Beratung. Handbücher, Wissensblätter, Broschüren und andere Unterlagen werden in beiden Landessprachen erstellt. Ein weiteres Ziel des Projekts ist die Vernetzung der Regionen in Niederösterreich und Tschechien sowie verschiedener Stakeholder der Grünraumgestaltung und -pflege.

Ekologické projektování, výsadba a údržba

Projekt Klimatická zeleň se zaměřuje na poradenství pro osoby zodpovědné a činné v oblasti péče o veřejnou zeleň. Je určen zejména pro obce a svazky obcí, dále pro regionální a místní iniciativy. Cílem je zprostředkovat obcím a osobám pečujícím o zeleň potřebné know-how, jak zelenou infrastrukturu projektovat, vysazovat a udržovat ekologickým způsobem s ohledem na klimatickou změnu. Na tato témata budou nabídnuta školení, exkurze, workshopy a poradenství, např. kurzy péče o veřejnou zeleň a přeshraniční příklady dobré praxe pro obce a další aktéry z oblasti péče o krajinu. Dolnorakouské obce mají také možnost finančně dotovaného individuálního poradenství. V obou jazycích budou zpracovány manuály, informační letáky, brožury a další podklady. Dalším cílem projektu je propojování regionů v Dolním Rakousku a České republice, stejně jako různých iniciativ v rámci krajinné tvorby a péče.

Mehr Grün: Baum- & Strauchpflanzungen

Im tschechischen Projektgebiet werden im Rahmen von Pilotprojekten umfangreiche Pflanzungen durchgeführt, um zusätzliche Grüne Infrastrukturen zu schaffen. In Südböhmen und Südmähren werden unter Einbeziehung der Bevölkerung etwa 3.600 Stück Obstbäume in die Landschaft gepflanzt. Weitere 5.500 Bäume und Sträucher werden ausgepflanzt, um Alleen, Straßenbegleitpflanzungen, Hecken und Feldrainbepflanzungen anzulegen.

Die NÖ Agrarbezirksbehörde gibt ihr Know-How über die Pflanzung von Bodenschutzanlagen weiter. In der Demonstrationsanlage in Absdorf werden zukunftsfähige Bepflanzungen getestet.

Information und Beratung zum Thema Bepflanzung für NÖ Gemeinden bietet das Grünraumservice vom "Natur im Garten" Telefon.

Více zeleně: sázení stromů a keřů

Na českém projektovém území bude v rámci pilotních projektů provedena komunitní výsadba s cílem vytvoření sledované sítě zelené infrastruktury. V Jihočeském a Jihomoravském kraji bude v krajině společně s obyvateli vysazeno zhruba 3.600 kusů ovocných stromů. Dalších 5.500 stromů a keřů bude vysazeno do nových alejí podél komunikací, do živých plotů a polních mezí.

Dolnorakouský okresní agrární úřad bude sdílet své know-how z oblasti výsadby prvků pro ochranu půdy. V ukázkovém areálu v Absdorfu budou testovány výsadby vhodné pro budoucnost.

Informace a poradenství na téma výsadby pro rakouské obce nabízí Servis pro veřejnou zeleň "Natur im Garten".

Impressum Medieninhaber: Verein „Natur im Garten“, Am Wasserpark 1, 3430 Tulln an der Donau | Fotos: Natur im Garten / Alexander Haiden, Robert Hoffman, Vít Hrdoušek, Klaus Krickl / Abteilung Straßenbetrieb Land NÖ, NÖ Agrarbezirksbehörde – Landentwicklung / Meixner, Elisa Millonig, Michal Schneider / Přírodní zahrada z.s., iStock / digital eye | Text/Redaktion: Martina Liehl-Rainer, Christiane Hannauer, Peter Santner, Erwin Szlezak, Martina Petrová, Vít Hrdoušek | Grafik: KUTECH Web & Werbung GmbH, 3441 Abstetten | Druck: Eigner Druck GmbH, 3040 Neulengbach, UW 981 | April 2018 | Gedruckt nach der Richtlinie „Schadstoffarme Druckerzeugnisse“ des Österreichischen Umweltzeichens.

Impressum Vydal: Verein „Natur im Garten“, Am Wasserpark 1, 3430 Tulln an der Donau | Fotografie: Natur im Garten / Alexander Haiden, Robert Hoffman, Vít Hrdoušek, Klaus Krickl / Abteilung Straßenbetrieb Land NÖ, NÖ Agrarbezirksbehörde – Landentwicklung / Meixner, Elisa Millonig, Michal Schneider / Přírodní zahrada z.s., iStock / digital eye | Text/Redakce: Martina Liehl-Rainer, Christiane Hannauer, Peter Santner, Erwin Szlezak, Martina Petrová, Vít Hrdoušek | Grafika: KUTECH Web & Werbung GmbH, 3441 Abstetten | Tisk: Eigner Druck GmbH, 3040 Neulengbach | duben 2018 | Vytiskováno podle směrnice „Tiskoviny s nízkým obsahem škodlivých látek“ Rakouské ekologické značky.

Projekt Klimagrün / Projekt Klimatická zeleň

Das Projekt Klimagrün (ATCZ142) wird im Rahmen des INTERREG V-A Österreich-Tschechische Republik umgesetzt. Renommierete Projektpartner aus Niederösterreich, Südböhmen und Südmähren erarbeiten gemeinsam Strategien und Maßnahmen, um Grüne Infrastrukturen an die Folgen des Klimawandels anzupassen.

Projekt Klimatická zeleň (ATCZ142) je realizován v rámci INTERREG V-A Rakousko-Česká republika. Renomovaní projektoví partneři z Dolního Rakouska, Jihočeského a Jihomoravského kraje společně zpracovávají strategie a opatření umožňující přizpůsobení zelených infrastruktur klimatickým změnám.

Laufzeit: Oktober 2017 bis März 2020 / **Doba trvání projektu:** říjen 2017 – březen 2020

Projektpartner / Projektoví partneři:

Land NÖ, Abt. Umwelt- und Energiewirtschaft
*Země Dolní Rakouska, odd. životní prostředí
a energetické hospodářství*
www.noe.gv.at

Jihočeský kraj
Kreis Südböhmen
Jihočeský kraj
www.kraj-jihocesky.cz

Jihomoravský kraj
Kreis Südmähren
Jihomoravský kraj
www.kr-jihomoravsky.cz

NÖ Agrarbezirksbehörde, Abt.
Landentwicklung/Bodenschutz
und Landschaftsgestaltung
*Dolnorakouský okresní agrární úřad, odb.
rozvoje venkova/ochrany půdy a krajinotvorby*
www.unserboden.at

Regionalverband der nationalen Netzwerke
lokaler Aktionsgruppen
der Region Südböhmen
*Krajské sdružení Národní sítě Místních
akčních skupin ČR Jihočeského kraje*
www.jihoceskemaz.cz

Regionalverband der nationalen Netzwerke
lokaler Aktionsgruppen
der Region Südmähren
*Krajské sdružení Národní sítě Místních
akčních skupin ČR Jihomoravského kraje*
www.jihomoravsky.nsmascr.cz

Verein Natur im Garten
Spolek Natur im Garten
www.naturimgarten.at

Verein Naturgarten z.s.
Přírodní zahrada z.s.
www.prirodnizahrada.eu

Ortsverband der Mikroregion Hornácko
Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Hornácko
www.hornacko.info

EUROPÁJSKÉ UNIE

Kofinanziert aus Mitteln
des Europäischen Fonds
für regionale Entwicklung

EVROPSKÁ UNIE

Kofinancováno z prostředků
Evropského fondu pro
regionální rozvoj